

12. Chen Dora Yu-Ting. How Do Libraries Use Social Networking Sites to Interact with Users? / Dora Yu-Ting Chen, Samuel Kai-Wah Chu, Shu-Qin Xu // Proceeding of the American Society for Information Science and Technology.- 2012.- Vol. 49, Iss. 1.-P. 1-10.

УДК 028: 316.77

*Марія Сергіївна Тимченко,
студентка I курсу
Відокремленого підрозділу «Миколаївська
філія Київського національного університету
культури і мистецтв»*

БІБЛІОТЕКА І ЧИТАЧ В СУЧАСНОМУ ВИМІРІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ БІБЛІОТЕК РІЗНИХ РІВНІВ)

Бібліотека і читач – комплексна проблематика, яка цікавить соціологів, книговидавців та бібліотечних фахівців. Різні її аспекти активно вивчалися починаючи з останніх десятиліть ХХ ст. і є предметом досліджень наших днів. На думку соціологів, практики читання не відходять у минуле, а стають численнішими, модифікуються в новій ситуації зростання обсягу інформації, інтенсифікації її обігу і динамічності життя в цілому. Сучасні процеси інформатизації та комп'ютеризації всіх сфер життя, поява цифрових носіїв друкованого слова, нові можливості організації й сприйняття текстів та доступу до них змінюють способи читання [1, с. 3].

Сьогодні комунікації все частіше здійснюються за допомогою Інтернету. Багато видів діяльності не можна уявити без інтерактивного віртуального середовища, його різноманітних можливостей.

Так, у Всеукраїнському соціологічному дослідженні «Бібліотека та читач у віртуальному просторі. Місце зустрічі», яке було проведено в 2013 році серед публічних бібліотек Вінницької області за ініціативою Державної бібліотеки України для юнацтва, взяли участь користувачі бібліотек, всього було опитано 680 респондентів. Метою дослідження було:

- виявити активність молодих людей в Інтернеті, їхню готовність отримувати бібліотечні сервіси через Інтернет та очікування щодо їх змісту;
- виявити загальний рівень обізнаності спеціалістів бібліотек щодо існуючої інформаційної кампанії бібліотек у мережі Інтернет.

Об'єктами дослідження були молоді користувачі Всесвітньої павутини. Предметом дослідження стали потреби та вподобання української молоді в Інтернеті, а також проблеми, що виникають у процесі мережевих комунікацій.

У результаті дослідження було виявлено, що молодь любить спілкуватися через Інтернет, розважатися за допомогою Інтернету, знайомитись з онлайн-сервісами бібліотек, знаходити наукову та художню літературу. Для цього молоді люди використовують різні пристрої, а саме: мобільні телефони, ПК, ноутбуки в громадських місцях, публічних бібліотеках, навчальних закладах. Користувачі мережі не тільки споживають інформацію, але й постійно наповнюють її різними інформаційними ресурсами. Бібліотекам потрібно активніше створювати свій електронний продукт і ширше популяризувати його можливості серед молоді [2].

Також в 2013 році Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Тараса Шевченка провела регіональне соціологічне дослідження «Роль читання в житті людини». Мета дослідження полягала у вивченні ролі та місця читання в житті людини, його пріоритетів, ситуації, що склалася у сфері читання в регіоні, пошуку шляхів створення умов задля його підтримки і розвитку, підвищення престижу і зацікавленості серед населення.

Дослідники зробили висновок, що переважна більшість населення читає і сприймає читання як засіб саморозвитку, що читання залишається поширеною культурною практикою громадян, а книга – актуальним і цінним джерелом інформації [1, с. 5–6].

Щоб утримати свої позиції в сучасному інформаційно-комунікаційному просторі, створити комфортні умови для своїх користувачів, підняти рівень їх обслуговування, університетські бібліотеки почали долучатися до соціальних мереж, саме аспект вивчення ефективності використання соціальних мереж бібліотек в 2016 році вивчали у науково-технічній бібліотеці Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Аналіз ефективності профілів бібліотеки свідчить про те, що такий вид комунікації з читачами набирає популярність не тільки серед користувачів ВНЗ, але є також затребуваним і серед сторонніх користувачів. Цьому сприяє постійне оновлення інформації в групах не тільки про роботу бібліотеки, а й цікаві факти з питань літератури, сучасного мистецтва, музики, науки та культури [3].

В 2017 році Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого, провела дослідження на тему: «Динаміка змін читацьких інтересів та уподобань». Мета – актуалізація (оновлення) даних щодо незадоволеного читацького попиту на книжкову продукцію українських видавництв серед користувачів публічних бібліотек різних рівнів для задоволення їхніх запитів при поповненні фондів. Бази дослідження: Харківська державна наукова бібліотека (ХДНБ), Одеська національна наукова бібліотека (ОННБ), обласні універсальні наукові бібліотеки (ОУНБ), центральні міські бібліотеки (ЦМБ), центральні районні бібліотеки (ЦРБ), сільські філії.

Аналіз цих матеріалів показав, що перелік тем, актуальних для користувачів базових бібліотек, досить широкий, у ньому представлено практично всі галузі знань. Відзначаючи певну специфіку, бібліотекарі вказують, що сучасні наукові та довідкові джерела користувачі шукають насамперед в Інтернеті та електронних базах даних, а в бібліотеках переважно звертаються до матеріалів більш ранніх років випуску, періодичних видань ХХ ст., оригінальних бібліотечних продуктів тощо.

Матеріали дослідження дають змогу стверджувати, що бібліотеки України, постійно вивчаючи інформаційні потреби користувачів та можливість їх задоволення, відстежують динаміку змін читацьких уподобань, виявляють зміни у тенденціях читання [4, с. 57].

Отже, бібліотеки тепер позиціонують себе як соціокультурний простір, приваблюючи цим відвідувачів. Для досягнення релевантності бібліотеки запитах читача, вони активно завойовують простір соціальних мереж, вивчають потреби сучасного читача та модифікуються.

Список використаних джерел

1. Богуш Т. І., Єрмакіна Н. В., Швачка Т. О. Книга. Читання. Бібліотека : програма та методика дослідж. / Нац. парлам. б-ка України. Київ, 2015. 17 с.
2. Карасій М., Якушко Т. Бібліотека та читач у віртуальному просторі. Місце зустрічі : всеукр. соціол. дослідж. (1 етап) : програма. *Херсонська обласна бібліотека для юнацтва ім. Б. Лавренюва* : [сайт]. URL: <http://unalib.ks.ua/biblioteka-ta-chitach-u-virtualnomu-prostori.htm> (дата звернення: 04.04.2018).
3. Дослідження ефективності використання соціальних мереж у науково-технічній бібліотеці в умовах інформаційного суспільства. Івано-Франківськ : НТБ ІФНТУНГ, 2016. 14 с.
4. Любаренко Л. Динаміка змін читацьких інтересів та уподобань : за аналіт. матеріалами щодо вивчення незадоволеного попиту в бібліотеках. *Соціологічні дослідження в бібліотеках* : інформ.-аналіт. бюл. / М-во культури України, НБУ ім. Ярослава Мудрого. Київ, 2017. Вип. 49. С. 55–62.